

rius, « uti loquitur Otto Frisingensis lib. vii, cap. 14, quique, ut habet abbas Urspergensis, « per omnia secundus a rege semper fuerat. » Is imperatori omnino devinctus, auctor aliquando fuerat ipsi ut Paschalem papam investituras sibi retinentem custodiæ traderet. At vero post concilium Lateranense, damnato privilegio, pravi consilii et facti pœnitens, in errantem principem conspirans, traditus et ipse custodiæ est annis quatuor; unde populi favore eductus, Coloniae ab Ottone Bambergensi præsule sanctissimo consecratus episcopus, bellum imperatori schismatico indixit, nec destitit, donec Calixto papæ reconciliaretur. Quantum autem in hanc reconciliationem laboraverit, declarat ipse epistola ad Calixtum papam quæ incipit: « In multis et magnis persecutionibus, » etc., ex cuius verbis constat Adalbertum pacis Calixtum papam inter et Henricum imperatorem compositæ sequestrum præ cæteris fuisse, illatasque sibi a principe injurias non tam ulcisci quam remunerare studuisse, quippe qui censurarum vinculis eum solvit, a quo fuerat et ipse in vincula coniectus.

Eamdem quoque operam erga suffraganeos adhibuit. Henricus Paderbornensis antistes in concilio Northusano Ecclesiæ reconciliatus fuerat abs Rothardo metropolitano, ea tamen lege, ut a pontificali abstineret officio. Fecit illi copiam Paschalis papa, anno 1107, obeundi munia quæ sui essent ordinis, uti scribit Gobelinus. At labente imperatore Henrico V videtur et ipse relapsus esse: id quod clare probat Moguntini archipræsulis Adalberti epistola ad episcopum et canonicos Paderbornenses.

Quantum vero laboraverit Adalbertus ut Cunonem Argentinensem reduceret ad Ecclesiæ gremium, pluribus disserere opus non est, cum ipsa ejus epistola ad Calixtum papam II id aperte declaret. Fuerat hactenus Cuno, ait Adalbertus, « in obsequio regis assiduus, » atque « inter primos amicos imperatoris habebatur. » Spiræ comitiis, anno 1108 celebratis, adfuit, ibidemque anno 1111 exsequiis Henrici Senioris; anno vero 1113 Wormatiæ sanctum Pascha cum eo celebravit, uti colligitur ex diplomate monachis S. Maximini dato; comes denique imperatoris individuus, nihil fecit reliqui, quo se apud ipsum poneret in gratia, quippe quem vel etiam errantem et schismati addictum sequi non erubuit. Quid jam ad hæc Adalbertus? « Sæpe, inquit, eum monuimus, ut Ecclesiæ Dei obediret, et ut hac via magis proficeremus, canonicis ut ab ejus errore recederent, et ad unitatem pacis Christi redirent, multoties scripsimus. » Neque sanè frequentes illæ præsulis optimi commonitiones frustra fruere, subdit enim: « frater noster Cuno Argentinensis episcopus statim post Remense concilium misericordiam postulavit, et a cardinali sanctæ Romanæ Ecclesiæ absolutionem recepit. . . . Postquam autem absolutus fuit episcopus, corde et corpore ab imperatore se subtraxit, et in servitio ac fidelitate Ecclesiæ, utcumque injustus et peccator, fidelis tamen et utilis veritatis assertor permansit. » Cum vero hac occasione gravi eum odio insectaretur Henricus, spoliatumque omnibus civitate depulisset, Calixto papæ scripsit Adalbertus in gratiam ipsius, « non tamen ideo, inquit, ut injustitiam episcopi studeamus defendere vel approbare; » quæ verba haud obscure indicant non uno schismatis crimine notatum fuisse Cunonem, et revera non multo post, hoc est anno 1123, ob Bertholdi ducis necem, cui assensum præbuerat, exactoratus legitur in Chronico Saxonico: « Cuno Stratburgensis episcopus solo nomine, quia in nece Bertoldi ducis consentit, ab episcopatu deponitur. » Unde emendandi sunt scriptores nonnulli qui mortem eius ad hunc annum referunt, nisi aliunde constet eum hoc ipso anno esse defunctum.

ADALBERTI EPISTOLÆ.

I-II.

Ad Calixtum papam

(Vide Patrologiæ tom. CLXIII, col. 1356, 1357.)

III.

Ad Innocentium II papam.

(Vide in Innocentio II, ad an. 1145, Patrologiæ tom. CLXXIX.)

IV.

Ad S. Ottonem Bambergensem.

(Vide in S. Ottone, ad an. 1139, Patrologiæ tom. CLXXIII.)

V.

Ad clerum Ecclesiæ Halberstadensis. — Dolet de morte Raynardi eorum episcopi, quod eo inconsulto processerint ad electionem, et ex alia Ecclesia assumpserint sibi pastorem.

(MARTÈNE, *ampl. Collect.*, I, p. 680, ex ms. S. Germani a Pratis.)

ADALBERTUS, sanctæ Moguntiensis Ecclesiæ humi-

A lis minister et apostolicæ sedis legatus, dilectis in Christo qui sunt Halberstadensis Ecclesiæ fratribus, abbatibus, præpositis, cæterisque tam majoribus, quam minoribus, spiritum cogitandi quæ recta sunt.

De morte charissimi et venerabilis fratris nostri patris vestri Reinhardi (1) episcopi quantum doleamus et siluerimus omnipotens Deus novit, et ipse qui est veritas, testis est nobis, quam gravi nos mœrore affecerit, quod tam subito sublatus est nobis, et cum personis et ecclesiis nostris unum corpus fuerit et anima una, jamdiu expectantes expectavimus ut aliquem nuntium vestrum recipere-
mus super tanta desolatione vestra, qui et de vestra voluntate certiores nos redderet, et nostræ fraternitatis assensum super ordinanda Ecclesia vestra non despiceret. Siquidem parva nos locorum distantia separabat, et suus canonicæ institutionis ordo sic

(1) Mortuus est Reinhardus vi Nonas Martii anno Christi 1122, ordinationis suæ xv, uti legitur in Chronico Halberstadiensi. Unde corrigendum est Chronicon Stederburgense, ubi obitus ejus ad annum 1124 consignatur. Filius erat Popponis comitis de

Bankenburg, fratresque habuit duos, Conradum et Sigifredum, e quorum alterutro natus est Poppo secundus, comes de Blankenburg, vir crudelis et Corbeix novæ infensissimus.

fieri postulabat. Vos autem, antiquæ discretionis et prudentiæ vestræ immemores, et ut de persona nostra taceamus, quid matri vestræ Moguntinæ Ecclesiæ deberetis, parum attendentes, extra morem ecclesiasticæ consuetudinis, in omni causa vestra processistis, quia et de alia Ecclesia personam elegistis (2) et eandem quadam nova usurpatione annulo et baculo tanquam investire non abhorruistis. Quod tamen de tam instructa hactenus Ecclesia et tot laboribus et persecutionibus pro obtinenda canonica investitura attrita satis mirari non possumus. Solius enim consecratoris est dare annulum et baculum. Ut autem his omnibus ad præsens supersedeamus, hoc tantummodo fraternitati vestræ rescribimus quod ad fratres nostros Moguntiam tendimus, communicatoque cum eis et quos communicare poterimus consilio, quidquid ad honorem Dei et justitiam ipsius poterimus, libenter plenius vobis respondebimus. Valet.

VI.

Epistola Adalberti, archiepiscopi Moguntini, ad H. episcopum et canonicos Patherbornenses.

(MARTÈNE, *ampl. Collect.*, præf. ad tom. I, p. xxxiv.)

A Dei misericordia Moguntinensis Ecclesiæ archiepiscopus et apostolicæ sedis legatus.... in Christo fratri et coepiscopo H. Patherbrunensis Ecclesiæ....

Cognoscentes pœnitentiam tuam.... ac Dei misericordia, ut opus bonum quod in te cœpit, indeclinabiliter conservare et consummare per ipsius gratiam studeas, de cætero fideliter in obedientia

A sanctæ matris Ecclesiæ perseverans, ex consilio et dispensatione fratrum nostrorum, in quorum conspectu de tua causa deliberavimus, infirmitati tuæ indulgendum esse decrevimus, et pro temporis necessitate et propagandorum in Ecclesia tua fidelium Christi salute, episcopalis officii administrationem tibi concedimus, in quo domni nostri beatæ memoriæ papæ Paschalis universalis Ecclesiæ pontificis auctoritatem sequentes, et nihil novi tanquam ex nobis in Ecclesia Dei statuentes, quæ tecum egit, et in quibus te restituit, rata habemus, et sub testimonio fratrum nostrorum episcoporum Coloniensis, Bavembergensis, Corbeiensisque abbatis facta præcipimus, ut apud te permaneant, sine malevolorum ac detractorum injuriosa calumnia. Vobis autem omnibus charissimis dominis et fratribus nostris in Christo et propter Christum monendo præcipimus, præcipiendo monemus, ut amodo cum episcopo vestro, et ipse vobiscum, unum sapiatis, invicem diligatis, quatenus in die messis illius ad aream Dominicam manipulos justitiæ reportare valeatis. Tibi autem fratri in Christi visceribus amplectendo, fraternæ charitatis affectu consulimus, et auctoritate Dei et B. Petri et nostra injungimus, ut fratres tuos paterna compassione nutrias, amplectaris, foveas, si qui infirmi et imbecilliores erunt, debita eis pietate condescendas, sicque tibi commissis ovibus studeas providere, ut in die Domini illud fidelium servorum *Euge* ovanter merearis audire. Omnes vos optamus in Domino valere, et fideliter perseverare in unitate sanctæ matris Ecclesiæ.

(2) Odonem præpositum S. Sebastiani de Magdebur; de quo fusius in citato Chronico Halberstadiensi.

ANNO DOMINI MCXXXVII

RAINALDUS II REMENSIS ARCHIEPISCOPUS

NOTITIA

(*Gallia Christiana*, nov. edit., tom. IX, col. 82)

RAINALDUS II (*de Martigny*, sive *a Pratts*), Brientii filius e gente Meduana, in provincia Andegavensi, ex ipso Andegavensi episcopatu translatus favore Ludovici VI. regis ad archiepiscopatum Remensem anno 1124; quo etiam anno adfuit consilio Claromontano. Anno sequenti, episcopatus sui primo, altare de Turribus supra Matronam a nobilibus ereptum restituit monachis Cluniacensibus; præterea tria

altaria concessit monachis Nicasiensibus; subscripsitque regio diplomati quo a Ludovico rege vicedominatus et præpositura Laudunensis quæ laicis in beneficium concessa fuerant, eidem ecclesiæ precibus Bartholomæi episcopi reddita sunt. Anno 1126 monasterium Igniacense a fundamentis exstruxit cum amplissima dote. Anno 1127, quo tempore legatos habebat Romæ, forte ab obtinendum pal-